

ת"פ 47731/07/14 - מדינת ישראל נגד י א

בית משפט השלום בקריית גת

בית משפט השלום קריית גת
ת"פ 47731-07-14 מדינת ישראל נ' א

מספר בקשה: 7

בפני: כבוד השופט אור אדם, סגן הנשיאה
המאשימה מדינת ישראל ע"י תביעות לכיש
נגד
הנאשם י א איתמר סיוון

החלטה

1. בפני בקשה לביטול כתב האישום.
2. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של תקיפת בת זוג. נטען כי ביום 6.7.2013, על רקע ויכוח של מה בכך, צבטה המתלוננת, אשת הנאשם, את הנאשם, ובתגובה לכך, הוא סטר על פניה פעמיים.
3. הסניגור המלומד העלה טענה מקדמית בפתח הדיון, המחייבת לטעמו ביטול כתב האישום עוד לפני שמיעת הראיות בתיק. בית המשפט הורה על הגשת הבקשה בכתב וקבלת תגובה לבקשה בכתב, כדי שניתן יהיה להכריע בבקשה טרם הדיון הקבוע לדיון לפי סעיף 144 לחסד"פ ליום 27.9.2017.
4. **טענות הסניגור** - הסניגור המלומד טען לשתי טענות מקדמיות המחייבות ביטול האישום: **ראשית**, נטען להגנה מן הצדק, לאחר שכעולה מכתב האישום עצמו, המתלוננת יזמה את הויכוח ותקפה את הנאשם ראשונה, כאשר דווקא המתלוננת לא הועמדה לדיון. **שנית**, נטען לזוטי דברים, לאחר שמדובר בשתי סטירות שלא הותירו חבלה, והיוו רק תגובה לתקיפת המתלוננת. עוד נטען, כי אף אם אין די בכל אחת מהטענות בנפרד, הרי ששילובן זו בזו מקים את המשקל הנדרש המחייב ביטול כתב האישום כבר בשלב זה.
5. **טענות התביעה** - התביעה התנגדה לבקשה. נטען כי בחומר החקירה עולה רקע לאירוע, המלמד על מערכת היחסים באותו יום ואשר הצדיק הגשת האישום נגד הנאשם דווקא ולא נגד המתלוננת.

ההכרעה

6. לאחר שבחנתי את הטענות, התרשמתי כי בית המשפט איננו יכול להכריע בשלב זה בטענות ההגנה, שכן הכרעה בשתי הטענות מחייבת שמיעת הראיות או לפחות קבלת מלוא חומר החקירה שעמד בפני המאשימה בעת קבלת ההחלטה.

7. **הגנה מן הצדק - רקע כללי** סעיף 149 (10) לחסד"פ מורה כי ניתן לבטל כתב אישום בנסיבות בהן: **"הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית"**. בהתאם להלכה הפסוקה יש לבחון את הטענה בשלושה שלבים: **ראשית**, בחינת עוצמת הפגם שבהתנהלות המאשימה. **שנית**, איזון בין הערכים הנוגדים, היינו אם בהתחשב בכלל נסיבות העניין והאינטרסים הנוגדים, יש בקיומו של ההליך הפלילי משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. **שלישית**, בחינת הסעד המידתי הראוי בגין ההפרה (ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ**, פ"ד נט (6) 227 (2005)). נדמה שאין מחלוקת כי מדובר בהגנה חשובה, אשר מקנה לבית המשפט אפשרות לביטול כתב האישום, נוכח טענות בדבר התנהלות בלתי צודקת של רשויות המדינה. עם זאת, הנטייה של סניגורים להעלות את הטענה השכם והערב, במקומה ושלא במקומה, עלולה לפגוע בהגנה זו, כמו צעצוע חדש שיתקלקל משימוש יתר. יש הכרח לשמור על שימוש זהיר ומושכל בהגנה חשובה זו, כדי שלא תביא לפגיעה של ממש באינטרסים האחרים המנחים את ההליך הפלילי. אכן, מבחן ההתנהגות השערורייתית והבלתי נסבלת של הרשות לתחולת ההגנה מן הצדק, מבחן שעמד בתוקפו בעבר, רוכך במידת מה. עם זאת הודגש, כי ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה הליך קיצוני שבית המשפט נזקק לו במקרים חריגים בלבד. יש לבחון את מכלול נסיבות ההליך ולא רק את התנהגות הרשות (בר"ש 2736/11 **מדינת ישראל נ' פרלמוטר**, (2011)). מכאן שטענה בדבר הגנה מן הצדק, ראוי שתטען במקרים חריגים ויוצאי דופן, בהם התנהלה המדינה באופן חריג המקומם את תחושת הצדק.
8. ככל מערכת איזונים, שומה על בית המשפט לשקול את משקלם של הערכים הנוגדים במקרה הקונקרטי, באופן שכל "וקטור כוחות" מושך לכיוון אחר בהתאם למשקלה של הטענה: ככל שמדובר במעשה שערורייתי מקומם וקיצוני יותר של המדינה, כך תורחב הנטייה לביטול האישום, גם כאשר מדובר בעבירה חמורה וקיים אינטרס ציבורי בבירור האישום. ככל שהפגיעה היא מינורית יותר, או נתונה לתיקון, אפשר כי יגבר האינטרס הציבורי בבירור האישום לגופו, חרף התקלה.
9. מכל האמור לעיל עולה, כי הנטל הוא על הטוען הגנה מן הצדק, להוכיח בפני בית המשפט כי קיים פגם מהותי ומשמעותי בהתנהלות המאשימה, באופן שהגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי, פוגעים מהותית בתחושת הצדק וההגינות. אין מדובר בפגם מינורי או שולי, כי הרי כל מי שעושה עשוי לשגות. יש להוכיח כי הפגם הוא מהותי במידה כזו המצדיקה את ביטול האישום, בהתחשב בכלל האינטרסים של המשפט הפלילי.
10. **מועד העלאת הטענה** - גם כאשר למועד ההכרעה בבקשה יש פנים לכאן ולכאן. במקרים ברורים, בהם אין צורך לשמוע ראיות שכן מדובר בפגם מהותי ברור ובעל משקל, נוטים בתי המשפט לדון בבקשה בפתח ההליך. במקרים גבוליים יותר, או במקרים בהם קיימת מחלוקת באשר לנסיבות ההפרה שנעשתה ע"י הרשות - ראוי לעיתים להכריע בטענה לאחר שכל מסכת הראיות מובאת בפני בית המשפט, ולא למנוע מראש מהצדדים להוכיח בראיות את נסיבות העניין הקונקרטי, אשר יסייעו לבית המשפט לערוך את האיזון הנדרש.

11. **זוטי דברים רקע כללי** - הסינגור טען עוד, כי על רקע התקיפה המוקדמת של המתלוננת את הנאשם, הרי שמדובר בזוטי דברים. סעיף 34 י"ז לחוק העונשין תשל"ז 1977 קובע כדלקמן: "**לא ישא אדם באחריות פלילית למעשה, אם, לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך**". כב' השופט קדמי קובע בספרו כי זוהי הוראה, שבאה להעניק לבית המשפט סמכות ליטול ממעשה את פלילויותו, בשל היותו בעל משמעות נמוכה מההיבט של האינטרס הציבורי, גם אם פורמאלית נתקיימו יסודות העבירה. מדובר למעשה במעין עילת סגירה של "העדר עניין ציבורי" בשל מעשה פעוט ערך. התיקון העניק לבית המשפט סמכות למתוח קו גבול מינימאלי בתוך התחום הפורמאלי של האיסור הפלילי, באשר למה שאין הצדקה להטיל בגינו חותם פלילי (י. קדמי, **על הדין בפלילים חוק העונשין**, מהדורה מעודכנת תשס"ה 2004, חלק ראשון, ע' 555). הסינגור תמך טענותיו בשורה של פסקי דין בהם נסיבות העניין הצביעו על כך שמדובר בעניין קל ערך. לעומת זאת קיימת גם פסיקה מנוגדת. ככל נקבע, כי ההגנה תחול רק באותם מקרים בהם אין במעשה עצמו מידה מינימלית של סכנה לערך החברתי המוגן ואין הוא הולם מבחינה עניינית את המושג של עבירה פלילית. עוד נקבע שבחינת המקרים הראויים להכנס לגדרו של סעיף 34 י"ז לחוק העונשין צריכה להעשות בזהירות מרובה, כדי שלא לרוקן מתוכן דווקא את העבירות הקלות, וכל זאת בהתחשב בתוצאה המחוייבת מקבלת ההגנה, שהינה זיכוי של הנאשם (ע"פ (מחוזי חי') 2678/01 פלוני נ' **מדינת ישראל**, (2005); ר' גמ: ע"פ 1385/12 פלוני נ' **מדינת ישראל** (04/01/2015); ע"פ 5498/10 פלוני נ' **מדינת ישראל ואח'** (2011); ע"פ (מח' י-ם) 32571-07-11 **דוד גולברג נ' מד"י** (2011)).

12. **מועד העלאת הטענה** - מטבע הדברים, כדי לקבוע שמעשה הוא קל ערך, ואדם סביר לא היה בא בתלונה לגביו, יש לבחון את מלוא המסכת העובדתית. כאשר הצדדים מסכימים על העובדות, ולמעשה לא מתעוררת שאלה של נטל ההוכחה, אין מרכיב זה רלוונטי, ואין מניעה כי ההכרעה בסוגיית זוטי הדברים תעשה בשלב מקדמי. הוא הדין, כאשר מניחים שכל העובדות בכתב האישום נכונות. במקרים כגון אלה, כאשר נראה, כי מדובר במעשה קל ערך, תוך בחינת אינטרס הציבור, ניתן להכריע בדבר כבר בשלב המקדמי (ע"פ (מח' חיפה) 2094/01 **מדינת ישראל נ' פלונית**, (06/06/2002)).

מן הכלל אל הפרט

13. שתי הטענות שהעלה הסינגור המלומד מחייבות שמיעת מכלול הראיות: הן הטענה כי מדובר באכיפה בררנית, שכן המתלוננת לא עמדה לדין בגין הצביטה, והן הטענה ל"זוטי דברים" שכן מדובר בסטירה קלה בתגובה שלא גרמה לחבלה, שתיהן טענות התלויות ברקע הדברים ובמכלול היחסים.

14. הטענה הראשונה נוגעת להחלטה של המאשימה בהגשת האישום, שנטען כי היא החלטה המקוממת את תחושת הצדק. בית המשפט לא יוכל לבחון אם אכן התנהלות המאשימה בהגשת האישום נגד הנאשם, תוך סגירת התיק נגד המתלוננת, היא החלטה לא ראויה, מבלי להביא בחשבון את כל חומר החקירה שעמד בפני המאשימה בקבלת החלטתה זו.

15. הטענה השניה בדבר זוטי דברים, מוקשה עוד יותר בשלב מקדמי זה. ראשית, מדובר בטענת הגנה שהנטל להוכחתה על הנאשם ולא בטענה מקדמית. שנית, הסעיף עצמו מדבר על טיבו של המעשה ונסיבותיו. הרשעות רבות נסובו על סטירות בין בני זוג שלא הותירו חבלה של ממש, והאפשרות לבחון אם המקרה הנוכחי הוא חריג עד כדי "זוטי דברים" ניתנת למעשה רק לאחר שמיעת מכלול הנסיבות.

16. **נוכח כל האמור לעיל, לא מצאתי מקום לביטול האישום בשלב מקדמי זה.**

17. כמובן שהסניגור יוכל להעלות את מלוא טענותיו בשלב מאוחר יותר, לאחר שיתבררו נסיבות העניין במלואן.

18. עם זאת, בהחלט מוצע כי בנסיבות המיוחדות של העניין, הצדדים ימצו הידברות והמאשימה תשקול שוב את עמדתה: מדובר באירוע שאיננו חמור, שארע לפני למעלה מארבע שנים. אם יהיה צורך בכך, הוכחות תשמענה רק בשנת 2018. מדובר באירוע, שלפי כתב האישום עצמו, נעשה בתגובה על תקיפה קודמת של המתלוננת את הנאשם ע"י צביטתו. **מכלול נסיבות זה מחייב את שני הצדדים לשקול עמדתם באשר לניהול הוכחות בתיק.**

19. המזכירות תעביר העתק ההחלטה בהקדם לב"כ הצדדים, אשר ינצלו את הזמן עד לדיון ביום 27.9.17 לשקילת עמדותיהם ולמשא ומתן אינטנסיבי. הדיון יתקיים באשקלון.

ניתן היום, ה' אלול תשע"ז, 27 אוגוסט 2017 במעמד הצדדים.